

บทที่ 5

การควบคุมประตูข่าวสารของสำนักพิมพ์หนังสือเล่ม

กระบวนการควบคุมประตูข่าวสารของสำนักพิมพ์ หมายถึง ขั้นตอนและเกณฑ์ในการพิจารณา กลั่นกรอง ตัดสินใจ คัดเลือกต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์หนังสือเล่มของสำนักพิมพ์ ในบทนี้ศึกษาโดยการสัมภาษณ์ บรรณาธิการ ผู้จัดการ และกรรมการบริหาร สำนักพิมพ์ที่มีขอบข่ายการดำเนินงานแตกต่างกัน จำนวน 6 แห่ง คือ สำนักพิมพ์ที่เป็นผู้จัดพิมพ์หนังสือเล่มเพียงอย่างเดียว ได้แก่ สำนักพิมพ์ผีเสื้อ และสำนักพิมพ์ มูลนิธิเด็ก สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายหนังสือ ได้แก่ บริษัท แพลน พับลิชชิง จำกัด และบริษัท เคล็ดไทย จำกัด สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์ จัดจำหน่ายหนังสือ และมีโรงพิมพ์ ได้แก่ สำนักพิมพ์ดอกหญ้า และสำนักพิมพ์มติชน ดังนี้

1. นายมกุฏ อรฤดี
บรรณาธิการสำนักพิมพ์ผีเสื้อ
2. นางทศสิริ พูลนวล
บรรณาธิการ สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก
3. นางอภิญา เวชยชัย
กรรมการบริหารและผู้อำนวยการฝ่ายนิตยสาร บริษัท แพลน พับลิชชิง จำกัด
4. นายวินัย ชาตอินันต์
ผู้จัดการทั่วไป บริษัท เคล็ดไทย จำกัด
นายเชน นคร
บรรณาธิการอิสระ บริษัท เคล็ดไทย จำกัด
5. นายจิตติ หนูสุข
บรรณาธิการบริหาร สำนักพิมพ์ดอกหญ้า
6. นายสรกุล อดุลยานนท์
ผู้จัดการ สำนักพิมพ์มติชน

สำนักพิมพ์ผีเสื้อ

สำนักพิมพ์ผีเสื้อผลิตหนังสือเล่มมาเป็นเวลา 12 ปี หนังสือส่วนใหญ่ ได้แก่ วรรณกรรม วรรณกรรมเยาวชน ศาสนา ปรัชญา ฯลฯ ใช้ชื่อสำนักพิมพ์ผีเสื้อเป็นหลัก สำนักพิมพ์ต่างๆในเครือ ได้แก่ สำนักพิมพ์ดอกไม้ สำนักพิมพ์หนังสือเล่มเล็ก สำนักพิมพ์ห้องสมุด และสำนักพิมพ์กะรัต (ปัจจุบันไม่ได้ใช้ชื่อนี้แล้ว)

การได้มาซึ่งต้นฉบับ

สำนักพิมพ์ผีเสื้อตีพิมพ์ทั้งหนังสือเขียนและหนังสือแปล ซึ่งมีคณะนักเขียน นักแปลที่ติดต่อร่วมงานกันมาอย่างยาวนาน ต้นฉบับจะมีที่มาดังนี้

ต้นฉบับเรื่องเขียนส่วนใหญ่ จะได้จากกลุ่มนักเขียนที่ติดต่อประจำกับสำนักพิมพ์ ต้นฉบับเรื่องแปล คัดเลือกจากหนังสือของสำนักพิมพ์ประเทศต่างๆ เช่น อังกฤษ ญี่ปุ่น อิตาลี ฝรั่งเศส สเปน เป็นต้น จะมีที่มา 2 ทางใหญ่ๆ คือ

1. สำนักพิมพ์คัดเลือกหนังสือภาษาต่างๆแล้ว มอบหมายให้ผู้แปลที่เหมาะสม ซึ่งผู้แปลจะต้องเป็นผู้ที่มีความชอบในหนังสือเล่มนั้นๆ ด้วย
2. ผู้แปลคัดเลือกจากหนังสือที่ตนเองสนใจ โดยสรุปเป็นเรื่องย่อเสนอเข้ามายังสำนักพิมพ์

วิธีการพิจารณา ผู้พิจารณา ตัดสินใจ

สำนักพิมพ์ผีเสื้อไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์การคัดเลือกต้นฉบับตายตัว แต่มีแนวทางกว้างๆ ในการพิจารณา ดังนี้

1. ต้นฉบับต้องเป็นเรื่องที่บรรณาธิการมีความชอบ
2. เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระดี
3. เมื่อตีพิมพ์เผยแพร่แล้วเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านด้านใดด้านหนึ่ง
4. เป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชน

สำนักพิมพ์จะมีแนวทางของตนเองไม่ได้ยึดถือความต้องการของตลาด เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา กลั่นกรอง ตัดสินใจ คัดเลือกต้นฉบับ ในการพิจารณาตัดสินใจขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบรรณาธิการ ระบบบรรณาธิการของสำนักพิมพ์จะทำงานร่วมกันหลายคน ปรีกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

สำนักพิมพ์ผีเสื้อไม่ได้ทำการตลาดด้วยตนเอง มอบหมายให้บริษัท ดวงกลม จำกัด เป็นผู้จัดทำหนังสือทั้งหมด สำนักพิมพ์มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์ โดยเป็นผู้ส่งข่าว (ที่ไม่ใช่ข่าว) ด้วยการส่งหนังสือถึงคอลัมนิสต์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ผู้จัดการรายการวิทยุ ไม่มีข้อความประชาสัมพันธ์จากสำนักพิมพ์ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าของคอลัมน์ ปฏิบัติยาสะทอนกลับจากยอดจำหน่าย หรือจากการวิจารณ์ จะไม่มีผลต่อการคัดเลือกต้นฉบับของสำนักพิมพ์

การบรรณาธิการ

บรรณาธิการสำนักพิมพ์จะเป็นผู้อ่านต้นฉบับ โดยที่ผู้แปลจะต้องเสนอต้นฉบับภาษาเดิมคู่กับฉบับแปล ในบางกรณี เช่น ต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส สำนักพิมพ์จะให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาฝรั่งเศสตรวจอ่านควบคู่กับผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย โดยยึดถือเกณฑ์การพิจารณาว่าเนื้อหาตรงกับภาษาเดิมหรือไม่ เมื่อถอดความแล้วรูปประโยคเป็นภาษาไทยหรือไม่ และเนื้อหาโดยรวมตรงกับวัตถุประสงค์เดิมหรือไม่ เมื่อผ่านกระบวนการบรรณาธิการแล้ว สำนักพิมพ์จะส่งให้ผู้แปลดูว่าเห็นด้วยหรือไม่ มีเหตุผลเช่นไร ระหว่างสำนักพิมพ์และผู้แปลจะพูดคุยและปรึกษาแลกเปลี่ยนทัศนะกันเสมอ ในกรณีที่ผู้แปลและบรรณาธิการมีความคิดเห็น หรือตีความเรื่องแปลไม่ตรงกันก็จะหาข้อยุติโดยให้คนกลางที่แม่นยำ และเป็นบุคคลที่ผู้แปลและบรรณาธิการเชื่อถือ ร่วมตัดสินชี้ขาด

ในกระบวนการผลิตหนังสือแปล ตั้งแต่การแปลต้นฉบับ การบรรณาธิการ จนต้นฉบับพร้อมตีพิมพ์ สำนักพิมพ์เจ้าของลิขสิทธิ์จะไม่เข้ามาดูแลหรือตรวจสอบเลย โดยสำนักพิมพ์ผีเสื้อยึดถือข้อสัญญาตามข้อตกลงที่ระบุ คือไม่ให้มีการตัดทอน หรือตัดแปลงโดยไม่ได้รับอนุญาต ในบางกรณีอาจจะขอให้ผู้เขียนเขียนคำนำในฉบับภาษาไทยให้ด้วย

กระบวนการตั้งแต่สำนักพิมพ์รับต้นฉบับแปล จนพร้อมส่งต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์เป็นหนังสือเล่มจะมีการพิสูจน์อักษร 6 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อรับต้นฉบับแปลและหลังการเรียงพิมพ์ โดยมีกองบรรณาธิการประมาณ 3 - 4 คน ตรวจสอบการใช้ภาษา วรรคตอน การสะกด สำนักพิมพ์ผีเสื้อถือว่าเป็นความจำเป็นที่ผู้เขียนหรือผู้แปลจะต้องมีส่วนร่วมในการตรวจอ่านและพิสูจน์อักษรก่อนการพิมพ์เสมอ

นอกจากนี้ สำนักพิมพ์ผีเสื้อจะจัดทำรูปประกอบให้กับหนังสือทุกเล่ม เพราะเชื่อว่ารูปประกอบชวนให้ผู้อ่านติดตาม และเกิดจินตนาการเพิ่มขึ้นจากเรื่องี่อ่าน

หนังสือเขียนของสำนักพิมพ์มีกระบวนการ และขั้นตอนการบรรณาธิกรณเหมือนกัน แต่มักใช้เวลาน้อยกว่า เพราะไม่ต้องตรวจเปรียบเทียบกับต้นฉบับภาษาเดิม บรรณาธิกรณและนักเขียนจะปรึกษาพูดคุยกันน้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกรเตรียมต้นฉบับหนังสือแปล

การจัดการลิขสิทธิ์

สำนักพิมพ์ผีเสื้อได้ติดต่อขอลิขสิทธิ์แปลหนังสือตั้งแต่ พ.ศ.2527 หรืออาจจะก่อนหน้านั้นโดยกระทำในรูปการเขียนจดหมายติดต่อกับผู้เขียนผ่านทางสำนักพิมพ์ มีจดหมายโต้ตอบกันจนมีความผูกพันฉันท์เพื่อน ในผู้เขียนบางรายจะไม่รับค่าลิขสิทธิ์ตอบแทนเลยก็มี เมื่อมีกฎหมายลิขสิทธิ์ทางสำนักพิมพ์ก็ยึดถือตามอัตราต่างประเทศ ซึ่งสำนักพิมพ์แต่ละแห่งจะไม่เท่ากัน เริ่มตั้งแต่ 5 เปอร์เซ็นต์ ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ฉบับภาษาไทย มีระบบจ่ายลิขสิทธิ์ 2 ระบบ คือ

1. กำหนดอัตราลิขสิทธิ์ที่จะจ่าย และต้องจ่ายเงินล่วงหน้าจำนวนหนึ่ง เช่น ลิขสิทธิ์ 5 เปอร์เซ็นต์ จ่ายเงินล่วงหน้า 200 เหรียญสหรัฐ สำนักพิมพ์ต้องแจ้งยอดขายทุกๆ 6 เดือน หากยอดขายมากกว่าเงินจ่ายล่วงหน้าต้องจัดส่งเงินเพิ่มตามอัตราส่วน แต่ถ้าขายได้น้อยกว่าเงินจ่ายล่วงหน้า สำนักพิมพ์เจ้าของลิขสิทธิ์จะไม่ส่งเงินส่วนเกินคืน

2. การจ่ายค่าลิขสิทธิ์ครั้งเดียว เช่น ค่าลิขสิทธิ์ 5 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ในประเทศไทย หนังสือราคาเล่มละ 100 บาท จำนวนพิมพ์ในประเทศไทย 3,000 เล่ม สำนักพิมพ์ผีเสื้อต้องจ่ายค่าลิขสิทธิ์ 15,000 บาทในครั้งเดียว แม้ว่าขายหนังสือไม่หมดก็ตาม

การซื้อลิขสิทธิ์ทั้ง 2 ระบบ จะมีระยะถือครองลิขสิทธิ์ 5 ปี ภายในระยะเวลา 5 ปี สำนักพิมพ์ผีเสื้อสามารถพิมพ์ซ้ำกี่ครั้งก็ได้ แต่ต้องจ่ายค่าลิขสิทธิ์ทุกครั้งตามข้อสัญญา หากขายหนังสือไม่หมดภายในระยะเวลา 5 ปีต้องนำหนังสือที่ตีพิมพ์ไปขายทอดตลาดเพื่อปิดบัญชี และเจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิ์ขายลิขสิทธิ์การแปลครั้งต่อไปให้กับสำนักพิมพ์อื่น

ลิขสิทธิ์สำหรับผู้แปล โดยทั่วไปสำนักพิมพ์ผีเสื้อจะกำหนดต้นทุนรวมลิขสิทธิ์ที่ 10 เปอร์เซ็นต์ ลิขสิทธิ์ต้นฉบับภาษาต่างประเทศแต่ละแห่งจะไม่เท่ากัน บางแห่งคิดอัตรา 7 เปอร์เซ็นต์ ทำให้ผู้แปลได้รับ

เพียง 3 เปอร์เซ็นต์ ทางสำนักพิมพ์ผีเสื้อจึงสรุปที่อัตรา 5 เปอร์เซ็นต์ โดยไม่คำนึงถึงอัตราลิขสิทธิ์ต้นฉบับ
ภาษาต่างประเทศ

สำหรับหนังสือเขียน สำนักพิมพ์ผีเสื้อกำหนดค่าลิขสิทธิ์ 10 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณ
จำนวนพิมพ์ ซึ่งก่อนหน้านั้นเคยกำหนดที่ 7 เปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตามหนังสือเล่มของสำนักพิมพ์ผีเสื้อ
มักจะตีพิมพ์ซ้ำมากกว่า 1 ครั้งเสมอ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเล่ม

มกุฏ อรฤดี (สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2539) ให้ความเห็นว่า หนังสือเล่มเป็นสื่อพิเศษที่ไม่
สามารถทดแทนได้ด้วยสื่ออื่นๆ ทั้งภาพยนตร์และโทรทัศน์ไม่มีผลกระทบต่อผู้อ่านหนังสือ และมีความเชื่อ
ว่าเด็กที่เติบโตมาก็ต้องมีสัดส่วนที่ชอบอ่านหนังสืออยู่เสมอ สาเหตุที่จะทำให้คนเลิกอ่านหนังสืออยู่ที่คุณภาพ
ของหนังสือเอง ไม่ได้เกิดจากการถูกรบกวนง่าโดยสื่ออื่น ผลกระทบเกิดจากสำนักพิมพ์ผู้ผลิตไม่กลั่นกรอง
คัดเลือกเรื่องให้ดี สำนักพิมพ์บางแห่งผลิตหนังสือเร็วเกินไป มากเกินไป และมุ่งหวังทางธุรกิจ ซึ่งเป็น
ตัวทำลายการอ่านหนังสือ นอกจากนี้ มกุฏ อรฤดี ยังให้ความเห็นว่า การที่บรรณาธิการละเลยโดย
ปล่อยให้บุคคลอื่นที่ไม่มีความรู้ ความสามารถรับผิดชอบหนังสือเป็นผลให้ได้งานที่ไม่ดี และมาตรฐานของ
การทำหนังสือจะขึ้นอยู่กับตัวบรรณาธิการ

สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก

ก่อตั้งสำนักพิมพ์ในปี 2525 ดำเนินงานในรูปของมูลนิธิ เป็นโครงการย่อยของมูลนิธิเด็ก
โดยมีตัวแทนจากกรรมการมูลนิธิดูแลด้านนโยบาย อยู่ในฐานะผู้อำนวยการ เป็นบรรณาธิการอำนวยการ
สำนักพิมพ์

การได้มาซึ่งต้นฉบับ

โดยทั่วไปสำนักพิมพ์จะตีพิมพ์ทั้งหนังสือเขียนและหนังสือแปล มีนโยบายส่งเสริมให้เกิดการเขียน
หนังสือส่วนใหญ่ จะมี 2 ประเภท คือ

1. หนังสือสำหรับเด็กอ่านเอง

2. หนังสือสำหรับผู้ใหญ่อ่าน เพื่อให้ผู้ใหญ่เข้าใจเด็ก เข้าใจความเป็นไปของชีวิต มีเนื้อหากว้างๆ ไม่เฉพาะเจาะจง รวมทั้งวรรณกรรม ซึ่งองค์ความรู้จากหนังสือทั้งหมดจะมารวมอยู่ที่เด็ก โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ใหญ่ปฏิบัติต่อเด็กอย่างถูกต้อง

ต้นฉบับเรื่องเขียนสำหรับเด็ก จะเน้นการส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งส่วนใหญ่เรื่องแนวนี้จะหายาก สำนักพิมพ์คัดเลือกต้นฉบับจากการประกวดนิทาน ซึ่งมูลนิธิเด็กเป็นผู้จัดประกวด และกระทำมาอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 4 แล้ว โดยพิจารณาจากนิทานทั้งหมดที่นักเขียนส่งมายังสำนักพิมพ์ ไม่จำกัดเฉพาะเรื่องที่เข้ารอบหรือได้รับรางวัล เช่น เรื่องที่มีโครงเรื่องดี แต่ภาษาอาจจะด้อย หรือรายละเอียดยังไม่สมบูรณ์ สำนักพิมพ์จะนำเอาเค้าโครงเรื่องดังกล่าวมาเขียนใหม่ (rewrite) โดยแจ้งให้นักเขียนทราบ

ต้นฉบับหนังสือเล่มสำหรับผู้ใหญ่ สำนักพิมพ์จะเป็นผู้คัดเลือกเรื่องจากต้นฉบับหนังสือภาษาต่างประเทศ แล้วมอบหมายให้ผู้แปลที่เหมาะสมกับแนวเนื้อหาหนังสือ นอกจากนี้มีนักเขียน นักแปลเสนอเรื่องเข้ามาบ้างแต่ยังไม่มากนัก และในบางกรณีสำนักพิมพ์จะติดต่อขอเรื่องแปลจากนักแปลโดยตรง

วิธีการพิจารณา ผู้พิจารณา ตัดสินใจ

แนวนโยบายและเป้าหมายของสำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการนำเสนอเนื้อหาสู่สังคมควบคู่ไปกับการทำธุรกิจ คือการยืนอยู่บนพื้นฐานธุรกิจที่ไม่ขาดทุน แต่ไม่มีจุดประสงค์เพื่อการแสวงหากำไรจากการจัดจำหน่าย ผลกระทบภายนอกต่อการตัดสินใจคัดเลือกต้นฉบับจึงมีน้อยมาก

ในการคัดเลือกต้นฉบับ บรรณาธิการจะเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ตามแนวนโยบายของมูลนิธิ กรรมการมูลนิธิไม่ได้เข้ามาดูอย่างใกล้ชิด จะประเมินผลจากการทำงานตลอดปี โดยปกติจะติดตามผลจากการประชุมใหญ่ซึ่งกระทำ 2 ครั้งต่อปี เกณฑ์ในการพิจารณาต้นฉบับของสำนักพิมพ์ ประกอบด้วย

1. เนื้อหาหนังสือเน้นการส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
2. นักเขียน นักแปลมีความรอบรู้ในเรื่องที่เขียน/แปล และมีความสนใจเฉพาะในเรื่องนั้นๆ
3. ภาษาและการใช้ภาษาดี

การบรรณาธิกรณ

การบรรณาธิกรณหนังสือของสำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ หนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก และหนังสือเล่มสำหรับบุคคลทั่วไป

หนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก ต้นฉบับที่ได้จากการประกวดในเรื่องที่ผ่านการคัดเลือก จะส่งไปให้ฝ่ายศิลปกรรมวาดภาพ ในกรณีที่บางเรื่องโครงเรื่องดีแต่ขาดความสมบูรณ์ จะนำโครงเรื่องเดิม มาเขียนใหม่ (rewrite) เดิมสำนักพิมพ์จะให้ผู้เขียนเป็นผู้ปรับปรุง แต่พบว่าส่วนใหญ่ไม่ตรงกับจุดประสงค์ เพราะ

1. แนวหนังสือที่สำนักพิมพ์ต้องการยังไม่เป็นที่เข้าใจว่าจินตนาการคืออะไร ความคิดสร้างสรรค์ อยู่ตรงไหน จะส่งเสริมผ่านภาษาเขียนและภาษาภาพได้อย่างไร เป็นต้น
2. หนังสือเด็ก จะมีวิธีการจัดวางจำนวนของคำแตกต่างจากหนังสือเล่ม เพราะเน้นภาพเขียนเป็นหลัก สำนักพิมพ์ให้นักเขียนตัดคำเองมักจะไม่ลงตัว หรือทำให้ขาดใจความสำคัญของเรื่อง เป็นต้น

การบรรณาธิกรณหนังสือสำหรับเด็กในระยะแรกของสำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก จึงเป็นการเขียนใหม่ (rewrite) ของ กองบรรณาธิกรณสำนักพิมพ์ โดยความเห็นชอบของผู้เขียน เมื่อเขียนใหม่เสร็จแล้วจะส่งให้ผู้เขียนตรวจดู เงื่อนไขการให้เครดิตสำหรับหนังสือที่แก้ไขมากๆ และยกเอาโครงเรื่องเดิมมา จะใช้คำว่า โครงเรื่องจาก นิทานเรื่อง..... ของ..... เรียบเรียงโดยกองบรรณาธิกรณสำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก เป็นต้น

การบรรณาธิกรณหนังสือเล่มทั่วไป หลังจากได้รับต้นฉบับเขียนหรือแปลแล้ว คณะกรรมการตรวจภาษา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญการใช้ภาษาและการแปลจะเป็นผู้ดูแลก่อน แล้วจึงส่งให้บรรณาธิกรณตรวจอ่าน โดยบรรณาธิกรณจะปรึกษากับผู้เขียน/ผู้แปลในจุดที่มีความไม่ชัดเจน และส่งต้นฉบับเรียงพิมพ์ จัดรูปเล่ม แล้วจึงส่งพิสูจน์อักษรครั้งแรกโดยกองบรรณาธิกรณ เมื่อแก้ไขคำผิด จะพิสูจน์อักษรครั้งที่ 2 ก่อนส่งพิมพ์ ในกระบวนการบรรณาธิกรณนี้ผู้เขียน/ผู้แปลจะมีส่วนร่วมในการพิสูจน์อักษรด้วย หากเป็นผู้เขียน/ผู้แปลที่มีประสบการณ์ ทางสำนักพิมพ์จะผ่านขั้นตอนแรก คือ ขั้นตอนการตรวจภาษา

การจัดการลิขสิทธิ์

ที่ผ่านมาสำนักพิมพ์มูลนิธิเด็กตีพิมพ์หนังสือแปลทั้งในส่วนที่ขอลิขสิทธิ์โดยตรง และไม่ได้ขอลิขสิทธิ์ (ก่อนกฎหมายลิขสิทธิ์บังคับใช้) มีเกณฑ์การกำหนดลิขสิทธิ์สำหรับผู้แปล ดังนี้

1. หนังสือที่ไม่ต้องชำระค่าลิขสิทธิ์สำหรับต้นฉบับ สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็กจะจ่ายให้ผู้แปล 10 เปอร์เซ็นต์ ของราคาหน้าปกคูณจำนวนพิมพ์
2. หนังสือที่ต้องชำระค่าลิขสิทธิ์สำหรับต้นฉบับภาษาต่างประเทศ สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็กจะจ่ายลิขสิทธิ์รวมทั้ง 2 จุดไม่เกิน 15 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเล่ม

ทศสิริ พูลนวล (สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2539) ให้ความคิดเห็นว่า สื่ออื่นๆ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ส่งผลกระทบต่อ การอ่าน เพราะปัจจุบันวิถีชีวิตของคนในสังคม จะคำนึงถึงแต่เรื่องของความเร็ว การประหยัดเวลา ในขณะทีการอ่านหนังสือ เป็นกิจกรรมที่ละเอียดละมัย และต้องใช้เวลาพอสมควร การอ่านหนังสือเล่มหนึ่งอาจใช้เวลาทั้งวัน แต่การดูหนังจะใช้เวลาแค่ 2 ชั่วโมง วิธีการเสพของคนต่างไป จากอดีต คนจะเลือกสื่อที่รับได้ง่าย ไร และหาได้ง่าย ไม่ต้องใช้เวลามาก จบโดยเร็วไม่ต้องติดตาม ซึ่งเหล่านี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อ การอ่านบ้างไม่มากก็น้อย

บริษัท แพลน พับลิชซิง จำกัด

ดำเนินกิจการมา 14 ปี ตีพิมพ์หนังสือเล่มแนวสุขภาพ จิตวิทยา ครอบครัว การเลี้ยงดูเด็ก ฯลฯ นิตยสารรายเดือน "รักลูก" นอกจากนี้สิ่งพิมพ์แล้ว ยังมีสื่ออื่น คือ ผลิตรายการทางโทรทัศน์ ดวงใจพ่อ - แม่ ทางททบ. 5 รายการบ้านน้อยซอย 9 ทางช่อง 9 อสมท. และรายการวิทยุ โลพี แอนด์ แฟมิลี่ คลีน FM 106.5

การได้มาซึ่งต้นฉบับ

ต้นฉบับที่ตีพิมพ์หนังสือเล่มของบริษัท แพลน พับลิชชิง จำกัด มีที่มาหลายทาง ดังนี้

ต้นฉบับเรื่องเขียนมีที่มา 2 ทาง คือ ได้จากการรวบรวมเรื่องเขียนที่เคยตีพิมพ์ในนิตยสาร รายเดือน รักลูก ซึ่งเป็นนิตยสารประจำของบริษัท และได้จากการกำหนดหัวข้อพิเศษขึ้นมา โดยปรึกษา พูดคุยกับผู้เขียน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแพทย์ อาจารย์ นักวิชาการ จากที่ต่างๆ เช่น จากโรงพยาบาลจุฬา ศิริราช รามาธิบดี โรงพยาบาลเด็ก และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น

ต้นฉบับเรื่องแปลที่ตีพิมพ์ จะมี 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ ช่วงก่อนกฎหมายลิขสิทธิ์บังคับใช้ สำนักพิมพ์จะเลือกเรื่องที่น่าสนใจ โดยใช้วิธีแปลและเรียบเรียง เรื่องที่มีเนื้อหาในแนวเดียวกับสำนักพิมพ์ อีกลักษณะหนึ่ง คือ การซื้อลิขสิทธิ์จากสำนักพิมพ์ต่างประเทศ ซึ่งบริษัท แพลน พับลิชชิง จำกัด ได้ใช้วิธีนี้ มาตั้งแต่แรก โดยเนื้อหาของหนังสือคงอยู่ในแนวเดิมของสำนักพิมพ์ แต่จะเน้นเรื่องเฉพาะด้าน ให้รายละเอียดมากขึ้น ต้นฉบับหนังสือแปลจะติดต่อโดยตรงกับสำนักพิมพ์ต่างประเทศ หรือได้รับการติดต่อ เข้ามาจากสำนักพิมพ์ต่างประเทศที่รับทราบแนวนโยบาย และมีความเชื่อถือต่อบริษัทฯ และจากการส่ง บรรณาธิการ ที่รับผิดชอบไปดูงานหนังสือนานาชาติ แล้วคัดเลือกหนังสือภาษาต่างประเทศกลับมากลั่นกรอง อีกครั้งหนึ่ง

นอกจากนี้ ยังคัดเลือกต้นฉบับจากนักเขียนอิสระ ที่เสนอเรื่องตรงกับแนวทางของบริษัท โดยเปิดโอกาสให้นำต้นฉบับมาพิจารณาพร้อมกับกองบรรณาธิการ และฝ่ายการตลาดอีกด้วย

วิธีการพิจารณา ผู้พิจารณา ตัดสินใจ

ต้นฉบับที่บริษัทได้รับเข้ามาจะมีคณะบรรณาธิการเป็นผู้พิจารณา โดยมีหัวหน้าคณะซึ่งรับนโยบาย จากส่วนกลางเป็นผู้ติดต่อประสานงาน บรรณาธิการที่รับผิดชอบจะเป็นผู้ตรวจอ่านต้นฉบับคนแรก หากเห็น ว่ายังไม่ผ่านก็ส่งให้บรรณาธิการในคณะคนอื่นๆ ตรวจอ่านต่อ เกณฑ์ในการพิจารณาด้านฉบับของบริษัท ประกอบด้วย

1. เนื้อหาหนังสือตรงกับแนวนโยบายของบริษัทฯ
2. นักเขียนต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ และมีความรู้ในเรื่องที่เขียน
3. พิจารณาเรื่องจากความสนใจ ความต้องการของผู้อ่าน และความเป็นไปได้ทางการตลาด

บรรณาธิการแต่ละคนจะมีความเข้าใจแนวนโยบายของบริษัท ซึ่งได้กำหนดเป็นแผนงานรายปี และจะประเมินผลในปลายปีเสมอ

การบรรณาธิกรณ

เมื่อได้รับต้นฉบับจากผู้เขียนแล้ว บรรณาธิการจะเป็นผู้ตรวจอ่านคนแรก ต้นฉบับที่ได้รับมีทั้งที่อยู่ในรูปของต้นฉบับพิมพ์และแผ่นดิสก์ บรรณาธิการจะดูภาพรวมของเนื้อหาต้นฉบับทั้งเรื่อง แล้วจึงส่งให้ฝ่ายกองบรรณาธิการพิสูจน์อักษร เพื่อปรับเนื้อหาหรือแก้ไขตามบรรณาธิการ เสร็จแล้วส่งกลับไปยังนักเขียนเพื่อตรวจอ่าน ความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างบรรณาธิการกับนักเขียน จะเกิดขึ้นน้อยมาก เพราะบรรณาธิการและนักเขียนจะปรึกษาหารือกันตั้งแต่เริ่ม บรรณาธิการจะเน้นการบรรณาธิกรณ เพื่อให้หนังสืออ่านง่าย สนุก ไม่เป็นวิชาการจนเกินไป ส่วนเนื้อหาวิชาการจะไม่แก้ไข หากเป็นหนังสือเฉพาะด้าน บริษัทจะเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องมาแสดงความคิดเห็นแก่กองบรรณาธิการ โดยไม่ได้รับผิดชอบในกระบวนการบรรณาธิกรณหนังสือเล่ม สำหรับหนังสือเฉพาะกิจ จะมีบรรณาธิการจากทุกสื่อของบริษัท ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร และหนังสือเล่ม ร่วมกันดูแลเนื้อหาของหนังสือ โดยบรรณาธิการแต่ละสื่อจะได้รับเสียงสะท้อนกลับ (feedback) ผ่านสื่อของตนเอง จะประชุมแลกเปลี่ยนและร่วมกันตัดสินใจ

เมื่อต้นฉบับผ่านการบรรณาธิกรณเรียบร้อยแล้ว จะถูกส่งไปยังฝ่ายศิลป์กำหนด Layout ฝ่ายศิลป์ไม่ได้ทำงานตามลำพังต้องปรึกษาร่วมกับบรรณาธิการ และฝ่ายการตลาด ซึ่งจะคำนึงถึง Product Identity และ Corporate Identity การวางตำแหน่งชื่อผู้เขียน สีสันของปก เพื่อให้หนังสือออกมามีเอกลักษณ์ของบริษัทฯ

ในส่วนหนังสือแปล บริษัทจะซื้อลิขสิทธิ์ทั้งเล่ม ทั้งเนื้อหาและรูปแบบ สำนักพิมพ์เจ้าของลิขสิทธิ์ไม่ได้ควบคุมดูแลในส่วนบรรณาธิกรณ เพราะส่วนใหญ่ทราบประวัติความเป็นมาของบริษัท และให้ความเชื่อถือ แต่ต้องทำตามข้อตกลง คือรักษารูปแบบเหมือนต้นฉบับเดิมทุกอย่าง ซึ่งในกระบวนการจัดทำมีความยากลำบากพอสมควร ในเรื่องรายละเอียดของภาษาไทยที่มักจะมีความยากกว่าต้นฉบับภาษาดั้งเดิม

ในกระบวนการผลิตหนังสือแปลจะใช้ภาพประกอบที่สำนักพิมพ์เจ้าของลิขสิทธิ์ส่งมาในรูปของฟิล์ม หนังสือบางเล่มที่อาศัยเทคนิคการพิมพ์พิเศษ ต้องส่งไปพิมพ์ยังต่างประเทศ เช่น ประเทศอิตาลี ซึ่งพิมพ์ภาษาอื่นๆที่มาจากต้นฉบับเรื่องเดียวกันจะเปลี่ยนเฉพาะภาษา ทำให้ต้นทุนการผลิตถูกลง

การจัดการลิขสิทธิ์

มี 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ หนังสือแปลและหนังสือเขียน

หนังสือแปล บริษัทจะเป็นผู้ติดต่อโดยตรงกับสำนักพิมพ์ต่างประเทศไม่ผ่านบริษัทตัวแทน (agent) อัตราค่าลิขสิทธิ์ขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือ และขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการตกลง โดยทั่วไปจะอยู่ในอัตราระหว่าง 8 เปอร์เซ็นต์ ถึง 15 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณด้วยจำนวนพิมพ์ที่ตีพิมพ์ในเมืองไทย ส่วนลิขสิทธิ์สำหรับผู้แปลจะอยู่ในอัตราประมาณ 7 เปอร์เซ็นต์ ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขข้อตกลง เช่น ผู้แปลเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือไม่ เป็นต้น

สำหรับหนังสือเขียน บริษัท แปลน พับลิชชิง จำกัด กำหนดแนวทางไว้ 2 แบบ คือ

1. ลิขสิทธิ์เป็นรายครั้ง กำหนดค่าลิขสิทธิ์ 10 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ ไม่ผูกพันระยะเวลา หากพิมพ์ซ้ำครั้งต่อไปก็จะใช้อัตราเดิม หากการพิมพ์ซ้ำมีการปรับปรุงเนื้อหา นักเขียนก็จะได้รับค่าตอบแทนเพิ่ม ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานเขียน
2. ลิขสิทธิ์เหมา ในกรณีที่บริษัทฯไม่แน่ใจผลด้านการตลาดของต้นฉบับหนังสือบางเล่ม ก็จะซื้อลิขสิทธิ์เหมา คือ ซื้อลิขสิทธิ์ขาดในครั้งเดียว โดยจะกำหนดอัตราสูงกว่าการซื้อลิขสิทธิ์รายครั้ง เช่น 15 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ และในการพิมพ์ครั้งต่อไปบริษัทฯไม่ต้องชำระค่าลิขสิทธิ์แก่นักเขียนอีก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเล่ม

อภิญา เวชชัย (สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2539) ให้ความเห็นว่า จากประสบการณ์การทำหนังสือ เห็นว่าจำนวนผู้อ่านหนังสือไม่ได้เพิ่มมากขึ้น ในทางตรงข้ามอาจจะลดจำนวนลงด้วย เพราะมีสิ่งเร้าอื่นๆที่ทำให้ผู้คนเบนความสนใจ สำนักพิมพ์และหน่วยงานอื่น เช่น สมาคมผู้จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย ได้พยายามรณรงค์ปลูกฝังเพื่อให้เยาวชนรักการอ่านหนังสือ เพราะเชื่อว่าถ้าคนรักการอ่าน สำนักพิมพ์ต่างๆก็จะสามารถเผยแพร่หนังสือได้มากขึ้น แต่ก็ยังไม่สามารถทำได้อย่างเป็นกระแส แม้แต่การอ่านเพื่อความบันเทิง ผักผ่อน เช่น นวนิยายเตี้ยวันนี้ผู้อ่านก็ไม่นิยมอ่าน กลับไปอ่านเรื่องย่อตามหน้าหนังสือพิมพ์ ซึ่งขาดอรรถรสในแง่วรรณกรรม

ส่วนผลกระทบจากสื่ออื่นๆเช่น multi - media อภิถุญา เวชยชัย เห็นว่าในระยะยาวอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งพิมพ์บ้าง แต่ปัจจุบันคงไม่สามารถมาแทนหนังสือได้ แม้ว่าพ่อ แม่ ผู้ปกครองจะยอมรับแต่ก็ยังไม่คุ้นเคยและไม่สามารถนำติดตัวได้ โดยพื้นฐานยังเกี่ยวพันถึงปัญหาเศรษฐกิจอีกด้วย

บริษัท เคล็ดไทย จำกัด

ก่อตั้งในปี 2521 มีสำนักพิมพ์ 3 แห่งในเครือ ได้แก่ สำนักพิมพ์เคล็ดไทย ตีพิมพ์งานแนวอุดมคติ ความคิดเห็น เน้นสาระ สำนักพิมพ์คยาม ตีพิมพ์หนังสือแนวปรัชญา แนวนิยายอิงธรรมะ เป็นต้น และ สำนักพิมพ์กำแพง ตีพิมพ์หนังสือวรรณกรรม เรื่องสั้น นวนิยายไทย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแผนก จัดจำหน่าย (สายส่ง) อีกด้วย

การได้มาซึ่งต้นฉบับ

บริษัทตีพิมพ์ทั้งเรื่องเขียนและเรื่องแปล มีที่มาของต้นฉบับต่างๆ ดังนี้

หนังสือแปล มี 2 ส่วน คือ ก่อนกฎหมายลิขสิทธิ์บังคับใช้ และขอลิขสิทธิ์หลังกฎหมายลิขสิทธิ์บังคับใช้ ก่อนกฎหมายลิขสิทธิ์บังคับใช้สำนักพิมพ์จะจัดหาต้นฉบับที่สอดคล้องกับแนวทางของสำนักพิมพ์ โดยคัดเลือกต้นฉบับภาษาต่างประเทศจากร้านหนังสือดววมล และเอเชียบู๊ค เป็นต้น แล้วมอบหมายให้ผู้แปลที่เหมาะสมกับแนวหนังสือ หรือผู้แปลมีต้นฉบับที่สนใจอยู่ในมือ ขอความคิดเห็นมายังสำนักพิมพ์ก่อนลงมือแปล หลังจากกฎหมายลิขสิทธิ์บังคับใช้ การติดต่อขอลิขสิทธิ์ค่อนข้างจะยุ่งยาก ใช้เวลานาน บางครั้งบริษัทติดต่อขอลิขสิทธิ์ไปยังสำนักพิมพ์ต่างประเทศ จะได้รับการแจ้งกลับมาให้ติดต่อกับบริษัทตัวแทนในเมืองไทย ซึ่งเป็นบริษัทตัวกลางที่ก่อตั้งโดยคนไทย รวบรวมลิขสิทธิ์จากสำนักพิมพ์ของประเทศต่างๆ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี สหรัฐอเมริกา เป็นต้น นักแปลส่วนใหญ่จะติดต่อกับบริษัทมานาน ซึ่งเข้าใจในแนวทางของบริษัทดี มีนักแปลใหม่ไม่มากนัก

หนังสือเขียน ต้นฉบับส่วนใหญ่จะได้จากการติดต่อกับนักเขียนโดยตรง และที่นักเขียนเสนอเข้ามาให้บริษัทพิจารณา นักเขียนส่วนใหญ่จะเป็นนักเขียนเก่าที่ติดต่อประจำกับบริษัทมานาน มีนักเขียนใหม่จำนวนไม่มากนัก

การพิจารณาต้นฉบับที่นักเขียน นักแปลส่งเข้ามายังบริษัทฯ ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน ก่อนแจ้งให้นักเขียน นักแปลทราบถึงการตัดสินใจ

หนังสือเก่า สำนักพิมพ์จะเลือกตีพิมพ์จากหนังสือเก่าที่เคยตีพิมพ์ประมาณ 6 - 7 ปี หรือหนังสือที่เคยตีพิมพ์แล้วหมดลง จะนำมาตีพิมพ์ซ้ำสม่ำเสมอ

วิธีพิจารณา ผู้พิจารณา ตัดสินใจ

บริษัท เคล็ดไทย มีรากฐานมายาวนาน ตีพิมพ์หนังสือเล่มแนวเนื้อหา สาระ ความคิดอย่างสม่ำเสมอ มีภาพลักษณ์ที่ผู้อ่าน ผู้เขียนรับรู้ได้ ต้นฉบับที่ผ่านเข้ามายังสำนักพิมพ์ส่วนใหญ่จึงอยู่ในแนวทางของสำนักพิมพ์

โดยทั่วไปผู้จัดการจะเป็นผู้ดูแลต้นฉบับทั้งหมด พิจารณาตัดสินว่าต้นฉบับเรื่องไหนควรจะตีพิมพ์ในนามสำนักพิมพ์ไหน เกณฑ์ในการพิจารณาต้นฉบับประกอบด้วย

1. ต้นฉบับตรงกับแนวทางของสำนักพิมพ์หรือไม่
2. ต้นฉบับมีเนื้อหา สาระ ให้ประโยชน์กับผู้อ่านหรือไม่
3. ผู้เขียน ผู้แปล เป็นที่รู้จักในวงกว้างหรือไม่
4. พิจารณาความหนาของต้นฉบับ การลงทุน

บรรณาธิการจะเป็นผู้ตรวจอ่านต้นฉบับเป็นคนแรก เมื่อเห็นว่าอยู่ในแนวทางของสำนักพิมพ์ก็จะนำมาปรึกษาร่วมกับผู้จัดการสำนักพิมพ์ และฝ่ายการตลาด พิจารณาว่าเนื้อหา การวางรูปเล่ม การกำหนดราคา หากหนังสือมีความหนาหลายๆ ผู้จัดการสำนักพิมพ์อาจเสนอขอความคิดเห็นไปยังคณะกรรมการบริษัท เพื่อแจ้งให้ทราบถึงการลงทุน โดยปกติคณะกรรมการบริษัทจะไม่ได้มีบทบาทโดยตรงกับการพิจารณาคัดเลือกต้นฉบับ หากแต่จะดูแลด้านนโยบายและงบประมาณ

การบรรณาธิการ

สำนักพิมพ์จะมีบรรณาธิการรับผิดชอบหนังสือเฉพาะแนว เช่น หนังสือแนวศาสนา ปรัชญา หนังสือ วรรณกรรม และมีบรรณาธิการอิสระ ที่รับผิดชอบหนังสือแต่ละชื่อเรื่อง ขั้นตอนบรรณาธิการจะเหมือนกัน คือ เมื่อบรรณาธิการได้รับต้นฉบับแล้วจะทำหน้าที่ตรวจอ่าน หากมีข้อสงสัยบางจุดก็จะ

สอบถามและปรึกษากับผู้เขียนและแก้ไขในต้นฉบับ ในรายที่เห็นว่าต้นฉบับมีเนื้อหาอ่อน (พบน้อยมาก) ก็จะส่งคืนแก่เจ้าของเรื่อง ส่วนใหญ่บรรณาธิการจะไม่แก้ไข ซึ่งถือว่าเป็นการให้เกียรติและเชื่อถือซึ่งกันและกัน โดยทั่วไปนักเขียนและนักแปลที่ติดต่อสัมพันธ์กับสำนักพิมพ์ จะเป็นนักเขียนที่มีประสบการณ์ ติดต่อร่วมงานกันมาอย่างยาวนาน รั้วถึงแนวทางของสำนักพิมพ์ และมีความผูกพันเชื่อถือซึ่งกันและกัน เมื่อบรรณาธิการตรวจอ่านและแก้ไข ต้นฉบับแล้ว จะส่งเรียงพิมพ์และพิสูจน์อักษรครั้งที่ 1 โดยผู้พิสูจน์อักษร ตรวจแก้แล้วพิสูจน์อักษรครั้งที่ 2 โดยผู้พิสูจน์อักษร หลังจากแก้ไขครั้งที่ 2 แล้ว บรรณาธิการจะดูรูปสุดท้าย ก่อนส่งโรงพิมพ์

การจัดการลิขสิทธิ์

ลิขสิทธิ์ต้นฉบับต่างประเทศ จะมีอัตราไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลายอย่าง โดยทั่วไปเฉลี่ยประมาณ 8 เปอร์เซ็นต์ การติดต่อลิขสิทธิ์ในระยะหลังยุ่งยากมากขึ้น การมีบริษัทตัวแทนดูแลลิขสิทธิ์ทำให้ค่าลิขสิทธิ์สูงขึ้นและใช้เวลาติดต่อมากขึ้น ปกติเมื่อติดต่อโดยตรงกับสำนักพิมพ์ในต่างประเทศ บางแห่งไม่ค่อยสนใจค่าลิขสิทธิ์ เพราะหนังสือเล่มในเมืองไทยตีพิมพ์จำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ส่วนใหญ่บริษัท เคล็ดไทย จะถือครองลิขสิทธิ์เป็นระยะเวลา 2 ปี

การจ่ายลิขสิทธิ์แก่นักเขียน นักแปล โดยทั่วไปจะใช้อัตรา 10 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ ทั้งนักเขียนและนักแปล แต่อาจจะมีข้อตกลงอื่นๆ เช่น การให้โบนัส แก่หนังสือที่มียอดพิมพ์เกินหนึ่งหมื่นเล่ม โดยจะให้ค่าลิขสิทธิ์เป็น 12 เปอร์เซ็นต์ ดังนี้ เช่น หนังสือเล่มที่พิมพ์ครั้งแรก 3,000 ฉบับ พิมพ์ซ้ำครั้งที่ 2 ที่ 3 อีกครั้งละ 3,000 ฉบับ เมื่อพิมพ์ซ้ำครั้งที่ 4 อีก 3,000 ฉบับ รวมทั้งหมด 12,000 ฉบับ ในครั้งนี้จะคิดค่าลิขสิทธิ์ให้เป็น 12 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ เป็นต้น ในบางกรณีหนังสือที่ทางสำนักพิมพ์คาดว่าจะขายได้ช้า แต่ก็อยากสนับสนุนเรื่องที่เขียน ก็จะทำข้อตกลงกับนักเขียน นักแปล โดยจ่ายค่าลิขสิทธิ์ก่อนบางส่วน เช่น หนังสือเล่มพิมพ์จำนวน 3,000 ฉบับ จะจ่ายลิขสิทธิ์ 10 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณด้วยจำนวน 1,000 ฉบับก่อน ส่วนที่เหลือก็จะจ่ายตามยอดขายที่ขายได้จริง ไปจนหนังสือหมด เป็นต้น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเล่ม

วินัย ชาตอนันต์ (สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2539) ให้ทัศนะว่า สื่อภาพ สื่อเสียง เช่น วีดีโอ อาจจะมีผลกระทบต่อการอ่านบ้างแต่คงไม่ส่งผลในระยะยาว เนื่องจากบางครั้งผู้คนอยากจะหนีความจำเจ เบื่อหน่าย อย่างไรก็ตามตราบไคที่ยังมี มนุษย์อยู่ หนังสือก็คงไม่หายไปจากโลก เพราะการได้เปิดหนังสือ

อ่านหนังสือ ได้ซึมซับความคิดจาก ตัวอักษร จะได้จินตนาการที่กว้างไกลกว่าการดู ที.วี. ละคร ที่ให้ภาพได้
 นิดเดียว ชั่วขณะเดียวก็น่าผ่านไป แล้ว นอกจากนี้หนังสือยังเป็นสื่อที่เก็บรักษาได้อีกด้วย

สำนักพิมพ์ดอกหญ้า

สำนักพิมพ์ดอกหญังก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2531 เป็นส่วนหนึ่งของบริษัท สามัคคีสาร (ดอกหญ้า) จำกัด
 (มหาชน) ดำเนินกิจการเกี่ยวกับหนังสือ ร้านจำหน่ายหนังสือ โรงพิมพ์ และจัดจำหน่าย เป็นต้น

การได้มาซึ่งต้นฉบับ

สำนักพิมพ์ตีพิมพ์ทั้งหนังสือแปล และหนังสือแต่ง มีที่มาของต้นฉบับต่าง ๆ กัน ดังนี้

หนังสือแปลมีที่มา ดังนี้

1. สำนักพิมพ์จัดหาต้นฉบับทั้งจากการติดต่อโดยตรงกับสำนักพิมพ์ต่างประเทศ และติดต่อผ่าน
 บริษัทตัวแทน ในประเทศไทย แล้วมอบหมายให้ผู้แปล
2. ผู้แปลจะส่งเรื่องมาให้พิจารณา จะมี 2 รูปแบบ คือ ส่งเรื่องที่แปลเสร็จทั้งหมดมาให้พิจารณา
 และส่งเรื่องย่อมาพร้อมกับต้นฉบับ และแสดงความคิดเห็น ให้เหตุผลประกอบว่า หนังสือมีจุดเด่นอย่างไร
 มีข้อดีอย่างไร ทำไมถึงน่าจัดพิมพ์ เป็นต้น
3. ติดตามจากสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ เช่น นิตยสาร ติดตามดูว่ามีเรื่องเขียน เรื่องแปลเรื่องใดที่น่าสนใจ
 ก็จะติดต่อผู้เขียน ผู้แปลขอเป็นผู้อยู่จัดพิมพ์

หนังสือเขียน มีที่มาดังนี้

1. สำนักพิมพ์จะเป็นผู้ติดต่อขอต้นฉบับจากผู้เขียนโดยตรง
2. ผู้เขียนเสนอเรื่องเข้ามาให้พิจารณา

3. คิดโครงเรื่อง แล้วชักชวนนักเขียนที่มีความรู้ ความสามารถในแนวทางนั้นมาเขียน
4. ตีพิมพ์หนังสือรวมเล่มจากเรื่องในนิตยสาร หรือจากการรวบรวมเรื่องเขียนของนักเขียน โดยการรวบรวมของสำนักพิมพ์เอง

สำนักพิมพ์ดอกหญ้ามีนโยบายส่งเสริมนักเขียนใหม่ โดยเปิดโอกาสให้ส่งต้นฉบับเข้ารับการพิจารณา ในขณะที่นักเขียนเก่าที่เคยติดต่อกับสำนักพิมพ์ ก็จะส่งต้นฉบับเป็นประจำมีลักษณะผูกพันกับสำนักพิมพ์

นอกจากนี้ฝ่ายการตลาดของสำนักพิมพ์ จะให้ข้อมูลด้านการตลาดเกี่ยวกับหนังสือเล่ม เช่น หนังสือแนวไหนกำลังเป็นที่ต้องการของตลาด หรือแนวไหนกำลังขาดตลาด เป็นต้น

วิธีการพิจารณา ผู้พิจารณา ตัดสินใจ

ในการพิจารณาคัดเลือกต้นฉบับของสำนักพิมพ์ดอกหญ้า จะมีคณะกรรมการเป็นผู้รับผิดชอบ บรรณาธิการจะมีอำนาจในการตัดสินใจ 90 เปอร์เซ็นต์ ยกเว้นหนังสือแนวใหม่ที่ยังไม่เคยตีพิมพ์มาก่อน และไม่อยู่ในแผนนโยบายของสำนักพิมพ์ อาจต้องขอความเห็นชอบจากผู้บริหาร โดยทั่วไปผู้บริหารสำนักพิมพ์จะติดตามดูว่า การทำงานเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้หรือไม่ โดยไม่ได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกต้นฉบับโดยตรง เกณฑ์กว้างๆในการพิจารณา คัดเลือกต้นฉบับของสำนักพิมพ์ มีดังนี้

1. ต้นฉบับเป็นเรื่องที่ตรงกับแผนนโยบายของสำนักพิมพ์หรือไม่
2. พิจารณาคุณภาพงาน เนื้อหา สำนวนภาษา
3. หนังสือมีประเด็นน่าสนใจหรือไม่
4. เนื้อหาหนังสือเป็นเรื่องที่ไม่มีพิษภัย
5. มีข้อคิดหรือไม่
6. พิจารณาชื่อเสียงนักเขียน
7. เมื่อพิมพ์เป็นหนังสือเล่มแล้วจะอยู่ในความสนใจของผู้อ่านหรือไม่

การบรรณาธิการ

สำนักพิมพ์ประกอบไปด้วย บรรณาธิการสองส่วนใหญ่ๆ คือ บรรณาธิการวรรณกรรมเก่า และบรรณาธิการประจำสำนักพิมพ์ ในส่วนบรรณาธิการวรรณกรรมเก่า ฝ่ายบริหารจะเอาใจใส่เป็นพิเศษ

ตั้งเป็นโครงการเฉพาะกิจ ประกอบไปด้วยผู้อำนวยการโครงการและทีมงาน 3 คน ทำงานแยกเป็นเอกเทศ ตั้งแต่รวบรวมต้นฉบับเก่า หรือติดต่อกับทายาทผู้เขียน จนเสร็จกระบวนการ และส่วนบรรณาธิการประจำสำนักพิมพ์ ประกอบด้วยบรรณาธิการบริหาร 1 คน บรรณาธิการ 5 คน โดยปกติบรรณาธิการ 1 คน จะรับผิดชอบหนังสือ 1 ชื่อเรื่องเรียกเป็นบรรณาธิการเล่ม บางกรณีบรรณาธิการ 1 คน อาจจะรับผิดชอบหนังสือ 1 ชุด หรือ บรรณาธิการ 1 คน อาจรับผิดชอบหนังสือหลายแนว เพราะบางแนวปริมาณมากน้อยไม่เท่ากัน อาจจะมีการเหลื่อมแนวกันบ้าง สำนักพิมพ์ตีพิมพ์หนังสือหลากแนวแต่ไม่ครบทุกแนว โดยเฉพาะหนังสือที่มีเนื้อหาเฉพาะเจาะจงมากๆ หรือที่มีเนื้อหาลึกซึ้งมากๆ เช่น เรื่องเกี่ยวกับพระเครื่อง ศาสนา หรือคอมพิวเตอร์อย่างลุ่มลึก เรื่องใหม่ๆจะตีพิมพ์น้อย เป็นต้น เมื่อได้รับต้นฉบับแล้ว บรรณาธิการจะตรวจอ่าน ชัดเกลา แก้ไข เรื่องข้อมูลอาจปรึกษากับผู้เขียนในส่วนที่ไม่ชัดเจน จับประเด็นของเรื่องเพื่อนำมาโปรยปก และเขียนคำนำ โดยทั่วไปบรรณาธิการจะไม่ล่วงเข้าไปในสำนวนภาษา โดยเฉพาะเรื่องของนักเขียนที่อยู่ตัวแล้ว ยกเว้นนักเขียนใหม่ ในบางครั้งบรรณาธิการและคณะบรรณาธิการจะระดมความคิดเห็นตั้งชื่อหนังสือ ในกรณีที่ผู้เขียนไม่ได้ตั้งมา เสร็จแล้วจึงส่งต้นฉบับเพื่อเรียงพิมพ์ จัดรูปเล่ม และบรรณาธิการจะประสานกับฝ่ายศิลป์ เพื่อให้วาดภาพปก ภาพประกอบ โดยปรึกษากับฝ่ายศิลป์ถึงบุคลิกของปก ภาพประกอบให้สอดคล้องกับ เนื้อหาหนังสือ เช่น แนวเวียบงาย เครื่องขิม หรือหวาน เป็นต้น เมื่อต้นฉบับเรียงพิมพ์และจัดหน้าเสร็จจะส่ง ให้ฝ่ายพิสูจน์อักษร ตรวจแก้ ประมาณ 3 - 5 ครั้ง ฝ่ายพิสูจน์อักษรจะดูแลความถูกต้องของภาษา ตรวจแก้ การสะกดอักษร โดยถือเกณฑ์ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานอย่างเคร่งครัด และส่งให้นักเขียน นักแปล ดูในปรู๊ฟสุดท้ายก่อนส่งพิมพ์

การจัดการลิขสิทธิ์

สำหรับลิขสิทธิ์ต้นฉบับหนังสือแปลภาษาต่างประเทศ อัตราค่าลิขสิทธิ์ไม่แน่นอนจะอยู่ในอัตรา ระหว่าง 5 เปอร์เซ็นต์ ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นอยู่กับสำนักพิมพ์แต่ละแห่งจะเรียกร้อง เกณฑ์การจ่าย ได้แก่ ต้องชำระล่วงหน้าจำนวนหนึ่งหลังเซ็นสัญญา เช่น ลิขสิทธิ์ 6 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ ต้องจ่ายล่วงหน้า 500 เหรียญสหรัฐ เป็นต้น และจะต้องแจ้งยอดขายทุก 6 เดือน หรือ 1 ปีแล้วแต่การตกลง หากขายหนังสือได้มาก ลิขสิทธิ์ 6 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนพิมพ์ที่ขายมากกว่าเงินล่วงหน้า 500 เหรียญสหรัฐ ก็ต้องชำระส่วนเกินให้แก่สำนักพิมพ์เจ้าของลิขสิทธิ์ ถ้าขายได้น้อยกว่า 500 เหรียญสหรัฐ จะไม่ได้รับเงินล่วงหน้าส่วนเกินคืน

ลิขสิทธิ์สำหรับผู้แปล สำนักพิมพ์ดอกหญ้าจะใช้เกณฑ์ 6 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ บางกรณีจะคิดแบบเหมาเล่ม ชื่อลิขสิทธิ์ครั้งเดียว ลิขสิทธิ์จะตกเป็นของสำนักพิมพ์ แม้จะพิมพ์ซ้ำครั้งต่อไป ก็ไม่ต้องจ่ายค่าลิขสิทธิ์แก่ผู้แปล

หนังสือเขียน สำนักพิมพ์จะใช้เกณฑ์ 10 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ กับหนังสือ
ทุกแนว

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเล่ม

จิตติ หนูสุข (สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2539) ให้ทัศนะว่า จำนวนผู้อ่านหนังสือในปัจจุบัน
ไม่ได้เพิ่มมากขึ้น แต่จะมีการหมุนเวียน มีคนรุ่นใหม่มาอ่านเรื่อยๆ โดยปกติสำนักพิมพ์จะตีพิมพ์หนังสือ
ทุกแนว เริ่มต้นที่จำนวน 3,000 ฉบับ หนังสือที่ได้รับความสนใจมากก็จะตีพิมพ์ซ้ำ ในกลุ่มผู้ใหญ่จะไม่
อ่านหนังสือเพื่อความเพลิดเพลิน คนรุ่นหนุ่มสาวจะอ่านเพื่อความเพลิดเพลินมากกว่า เมื่อโตขึ้นก็อ่าน
หนังสือประเภทใช้ประกอบการทำงาน

สำนักพิมพ์มติชน

สำนักพิมพ์มติชน เป็นส่วนหนึ่งในเครือบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) ผลิตหนังสือพิมพ์รายวัน
มติชน หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ราย 3 วัน นิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ นิตยสารศิลปวัฒนธรรม
รายเดือน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีบริษัทจัดจำหน่าย และโรงพิมพ์เป็นของตนเองอีกด้วย สำนักพิมพ์
หนังสือเล่มมติชนเริ่มดำเนินงานอย่างเต็มรูปแบบประมาณ 2 ปี ก่อนหน้านั้นจะผลิตงานในรูปแบบของหนังสือ
เฉพาะกิจ

การได้มาซึ่งต้นฉบับ

สำนักพิมพ์มติชน มีนโยบายตีพิมพ์หนังสือเล่มไม่จำกัดแนว แต่รากฐานเดิมของสำนักพิมพ์จะมีที่
มาจากหนังสือ นิตยสารในแนวทางดังนี้ 1. นิตยสารศิลปวัฒนธรรม รายเดือน 2. วรรณกรรม 3. ชูตธุรกิจ
4. ชูตเทคโนโลยีชาวบ้าน ภายหลังได้เพิ่มแนวศาสนา สารคดี วิชาการ รวมทั้งเรื่องแปล มีที่มาของต้นฉบับ
ดังนี้

1. รวบรวมจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และจากนักเขียนในเครือมติชน
2. นักเขียนส่งเรื่องให้พิจารณา
3. สำนักพิมพ์จัดหาต้นฉบับเรื่องแปล แล้วมอบหมายให้ผู้แปล

4. ผลิตต้นฉบับเอง โดยกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน ประชาชาติธุรกิจ และนิตยสาร ศิลปวัฒนธรรม โดยการปรึกษาร่วมกัน
5. หนังสือบางเล่มได้แนวความคิดจากการสังสรรค์ทุกสัปดาห์ของนักเขียน นักหนังสือพิมพ์ ของบริษัทในเครือ

วิธีการพิจารณา ผู้พิจารณา ตัดสินใจ

ในการพิจารณาคัดเลือกต้นฉบับ หากเป็นต้นฉบับจากนักเขียน หรือเรื่องจากหนังสือพิมพ์ นิตยสารในเครือ ผู้จัดการสำนักพิมพ์ จะเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจ ส่วนต้นฉบับที่มีผู้ส่งเข้ามาพิจารณาจะมี ผู้ช่วยบรรณาธิการเป็นผู้อ่านแล้วเสนอเข้าที่ประชุม ซึ่งประกอบด้วยผู้จัดการสำนักพิมพ์ บรรณาธิการ ผู้ช่วยบรรณาธิการ 4 คน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมตัดสิน ผู้บริหารสำนักพิมพ์ไม่ได้เข้ามามีบทบาท โดยตรงในการคัดเลือกต้นฉบับ เปิดโอกาสให้ผู้จัดการสำนักพิมพ์และคณะบรรณาธิการตัดสินใจได้โดยอิสระ ผู้บริหารจะให้คำแนะนำ หรือแสดงความคิดเห็นหลังจากที่หนังสือตีพิมพ์ออกไปแล้ว ในบางครั้งต้นฉบับจะ ผ่านมาทางผู้บริหารสำนักพิมพ์ แนวนโยบายกว้างๆในการคัดเลือกต้นฉบับมี 2 ประการใหญ่ๆ คือ

1. ปริมาณ ใน 1 เดือนจะกำหนดตีพิมพ์หนังสือเล่มประมาณ 10 ชื่อเรื่อง มีแนวหลักคือ ศิลปวัฒนธรรม ธุรกิจ เทคโนโลยีชาวบ้าน และวรรณกรรม ไม่กำหนดสัดส่วนว่าแนวไหน จำนวนเท่าไร แต่มีครบทั้ง 4 แนวหลัก
2. คุณภาพ หนังสือที่ผลิตออกไปจำนวน 10 ชื่อเรื่อง ควรจะมีหนังสือเล่มที่ตีพิมพ์ซ้ำ 2 ชื่อเรื่อง

การบรรณาธิการ

ในการบรรณาธิการหนังสือเล่มของสำนักพิมพ์มติชน เมื่อต้นฉบับผ่านการพิจารณาตัดสินใจ จัดพิมพ์แล้ว บรรณาธิการและผู้ช่วยบรรณาธิการ จะทำหน้าที่บรรณาธิการ และเขียนคำโปรยหนังสือ แล้วจึงส่งต้นฉบับไปเรียงพิมพ์ และพิสูจน์อักษรครั้งที่ 1, 2, 3 โดยฝ่ายพิสูจน์อักษร ผู้ช่วยบรรณาธิการ จะเป็นผู้กำหนดการจัดวางหน้า (layout) แล้วส่งให้ฝ่ายศิลปะจัดรูปเล่มและวาดภาพปก ภาพประกอบ โดยกระจายไปยังฝ่ายศิลปะของทั้งองค์กร (ฝ่ายโฆษณาของบริษัท) ฝ่ายศิลปะของหนังสือพิมพ์มติชน ฝ่ายศิลปะของหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ และฝ่ายศิลปะของนิตยสารศิลปวัฒนธรรม และอาจจะส่งให้ ผู้รับงานอิสระด้วย สำหรับต้นฉบับที่ผลิตเองโดยกองบรรณาธิการ จะเริ่มตั้งแต่การประชุมกองบรรณาธิการ ฝ่ายต่างๆที่รับผิดชอบประมาณ 4 - 5 คน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นกำหนดเนื้อหา แนวทาง แล้วแบ่ง

ความรับผิดชอบของแต่ละคน โดยมีบรรณาธิการเป็นผู้ดูแลทั้งหมด โดยระเบียบปกติทั่วไปเมื่อส่งต้นฉบับให้แก่สำนักพิมพ์แล้ว นักเขียนจะไม่ได้เข้ามาดูแลเลย แต่ในบางเล่ม เช่น เรื่องศิลปะวัฒนธรรมยากๆ ผู้เขียนจะขอเข้ามาพิสูจน์อักษรด้วย ในการบรรณาธิกรณ หนังสือเล่มบรรณาธิการกับผู้เขียนมักจะพูดคุยปรึกษากันก่อน จึงไม่ค่อยเกิดปัญหาเรื่องความคิดเห็นแตกต่างกัน และโดยพื้นฐานบรรณาธิการสำนักพิมพ์ก็อยู่ในแวดวงหนังสือพิมพ์และแวดวงวรรณกรรมมานาน จึงมีความเข้าใจในกระบวนการผลิตหนังสือเล่มเป็นอย่างดี

การจัดการลิขสิทธิ์

ลิขสิทธิ์ต้นฉบับหนังสือแปลภาษาต่างประเทศมีอัตราไม่เท่ากัน มักจะมีฐานอยู่ที่ 5 เปอร์เซ็นต์ หรือ 6 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ หลังจากตกลงซื้อลิขสิทธิ์แล้วจะต้องจ่ายล่วงหน้าจำนวนหนึ่งประมาณ 800 ถึง 1000 เหรียญสหรัฐ ระยะการถือครองลิขสิทธิ์แล้วแต่จะทำสัญญาประมาณ 3 ถึง 5 ปี

การจ่ายลิขสิทธิ์แก่นักเขียน สำนักพิมพ์จะจ่ายในอัตรา 10 เปอร์เซ็นต์ ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ สำหรับหนังสือทุกแนวและโดยทั่วไปจะชำระทันทีหลังจากที่หนังสือพิมพ์เสร็จ ลิขสิทธิ์เรื่องแปลจะไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นอยู่กับอัตราลิขสิทธิ์ของต้นฉบับต่างประเทศ และการตกลงระหว่างสำนักพิมพ์และผู้แปล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเล่ม

สรกอล อุดุลยานนท์ (สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2539) ให้ความคิดเห็นว่า ในตลาดหนังสือแม้จะมีสำนักพิมพ์ที่ตีพิมพ์หนังสือแนวเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันก็ไม่อาจนับว่าเป็นการแข่งขันทางธุรกิจ เพราะโดยตัวหนังสือในด้านการตลาดอาจจะจัดว่าเป็นสินค้าชนิดหนึ่ง แต่ก็ถือเป็นสินค้ารสนิยม เช่น อยากอ่านผลงานของนักเขียนคนหนึ่ง แต่ของอีกสำนักพิมพ์หนึ่งตีพิมพ์ผลงานของนักเขียนอีกคนหนึ่ง ในแนวเดียวกัน และกำหนดราคาขายต่ำกว่า ก็คงไม่สามารถทดแทนกันได้ เพราะอรรถรสที่ได้จากการอ่านย่อมไม่เหมือนกัน

เปรียบเทียบการควบคุมประตูข่าวสารของสำนักพิมพ์ที่แตกต่างกัน

ในกระบวนการควบคุมประตูข่าวสารของสำนักพิมพ์ 6 แห่งที่มีขนาดและขอบข่ายการดำเนินงานแตกต่างกันคือ สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์หนังสือเล่มเพียงอย่างเดียว จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ สำนักพิมพ์ผีเสื้อ และสำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายหนังสือ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ บริษัท แพลนพับลิชชิง จำกัด และบริษัท เคล็ดไทย จำกัด สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์ จัดจำหน่ายหนังสือ และมีโรงพิมพ์ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ สำนักพิมพ์ดอกหญ้า และสำนักพิมพ์มติชน พบว่าสำนักพิมพ์ทั้ง 6 แห่งจะมีบทบาทหน้าที่ควบคุมประตูข่าวสารที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันดังนี้

การได้มาซึ่งต้นฉบับ

ต้นฉบับที่สำนักพิมพ์หนังสือเล่มทั้ง 6 แห่งตีพิมพ์ คือต้นฉบับแปลและต้นฉบับเขียน จะมีที่มาคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ต้นฉบับแปลส่วนใหญ่จะได้รับการติดต่อขอลิขสิทธิ์สำนักพิมพ์ต่างประเทศ ทั้งจากการติดต่อโดยตรงและติดต่อผ่านบริษัทตัวแทนในประเทศไทย ส่วนต้นฉบับเรื่องเขียน พบว่าจะได้รับจากการติดต่อนักเขียนโดยตรงของสำนักพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ รองลงมาได้รับจากนักเขียนส่งเรื่องมาให้พิจารณา ไม่แตกต่างกันทั้ง 6 แห่ง นอกจากนี้ยังพบอีกว่าสำนักพิมพ์ที่มีขอบข่ายการดำเนินงานหลายด้าน คือมีสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆในเครือ เช่น นิตยสารรายเดือน นิตยสารรายสัปดาห์ หนังสือพิมพ์รายวัน และราย 3 วัน ได้แก่ บริษัท แพลนพับลิชชิง จำกัด และสำนักพิมพ์มติชน จะรวบรวมต้นฉบับจากเรื่องที่เคยตีพิมพ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ดังกล่าวมาก่อน

อภิญา เวชยชัย กรรมการบริหาร บริษัท แพลนพับลิชชิง จำกัด กล่าวว่า "นักเขียนประจำจะเป็นคุณหมอนักวิชาการ ในสายการศึกษา เป็นนักเขียนที่เป็นคอลัมนิสต์ภายนอก เรื่องที่เข้าร่วมเล่มจากนิตยสารรักลูก มักจะมาจากตัวที่คุณหมอเขียนเพราะเป็นตัวพื้นฐาน มีเรื่องวิชาการ คือ ไม่เขียนตามเหตุการณ์ซึ่งอาจจะเก่าไปเมื่อเวลาข้างหน้ามันเปลี่ยนไป... การจัดพิมพ์แต่ละครั้งจะนำมาเรียบเรียงใหม่" และ "(นักเขียนของบริษัทฯ) ต้องเริ่มจากการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นจริงๆ เช่น เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโรคไวรัสในเด็ก แม้ว่าท่านจะไม่เคยเขียนมาก่อน เราก็จะใช้วิธีไปคุย ตั้งประเด็น อาจจะเริ่มต้นถามลงในนิตยสารก่อน หลังจากนั้นบางท่านก็จะมีแวเอง ท่านเองสนใจด้วย จะ contact กันยาว นิตยสารถือเป็นพี่ใหญ่ เป็นแหล่งข่าวสารข้อมูล feedback สายตรงที่จะให้ข้อมูล และเผยแพร่ข่าวสารภายในองค์กรด้วย"

สรกุล อุดุลยานนท์ ผู้จัดการ สำนักพิมพ์มติชน กล่าวว่า "(สำนักพิมพ์มติชน) ได้เปรียบที่อื่นตรงที่มีนิตยสาร หนังสือพิมพ์อยู่ ประชาชาติธุรกิจ คอลัมน์จากหนังสือพิมพ์ คือมีต้นฉบับอยู่ในนิตยสาร

หนังสือพิมพ์ต่างๆ เราก็มีหน้าที่หยิบมาถ่มถอง หรือว่าอันไหนน่าจะรวมเล่มได้บ้าง ขึ้นอยู่กับเรา แล้วก็ มีนักเขียนในเครือค่อนข้างเยอะ เช่น เสถียร จันทิมาธร ชรรค์ชัย บุนปาน สุจิตต์ วงษ์เทศ คืออยู่ในมติชน มีต้นฉบับอะไรก็ส่งมา" และ "...เรามีกองบรรณาธิการมติชน ประชาชาติธุรกิจ ศิลปวัฒนธรรม อยู่แล้ว ถ้าเราคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นว่าเรื่องนี้น่าทำเป็นเล่มได้ก็ไปบอกเขา เช่นเรื่อง เสี่ยสองพี่น้อง เราก็บอกทางประชาชาติให้ทำเรื่องนี้ขึ้นมา ผลิตต้นฉบับเอง เราอาจได้เปรียบตรงที่มีกองบ.ก.ทำเรื่อง"

นอกจากนี้สำนักพิมพ์มติชน จะได้รับต้นฉบับผ่านมาจากผู้บริหารระดับสูงของสำนักพิมพ์ ดังที่ สรกล อุดุลยานนท์ เล่าว่า "ผู้บริหารที่จริงไม่ค่อยเข้ามายุ่งเกี่ยวเท่าไร เขาปล่อยให้พวกเราดำเนินการ ยกเว้น บางอย่างที่เขาได้ต้นฉบับมา อย่างเช่น ริเอ็นจิเนียร์ระบบราชการไทย ของ ดร.รุ่ง แก้วแดง ซึ่งเป็นหนังสือที่ขายดีมากของเรา ก็เป็นหนังสือที่ได้รับต้นฉบับมาจากผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่บอกว่า ดร.รุ่ง มาเสนอแล้วเราก็รับมา ตอนแรกเราก็ไม่ค่อยมั่นใจเท่าไร โอ.เค.ดูแล้วก็พอใช้ได้ ผู้ใหญ่รับมาแล้วก็ทำ ปรากฏว่าขายดี"

วิธีการพิจารณา ผู้พิจารณา ตัดสินใจ

ผู้พิจารณา กลั่นกรอง ตัดสินใจ คัดเลือกต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ พบว่า สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์หนังสือ เพียงอย่างเดียว มักจะพิจารณาตัดสินใจโดยบรรณาธิการสำนักพิมพ์

มกุฏ อรฤดี บรรณาธิการ สำนักพิมพ์ผีเสื้อ อธิบายถึงการได้มาซึ่งต้นฉบับภาษาต่างประเทศว่า "คนอ่าน (บรรณาธิการ) เรื่องนั้น ต้องทำความเข้าใจและชอบเรื่องนั้นก่อน เช่น ได้หนังสือมาเล่มหนึ่ง อ่านแล้วรู้สึกชอบ แล้วใครละจะเป็นคนแปล คนแปลชอบด้วยหรือเปล่า คนแปลต้องชอบด้วย ต้องทำความเข้าใจด้วย ต้องรู้สึกถ้าแปลออกมาแล้ว ต้องแปลได้ดี"

ทศสิริ พูลนวล บรรณาธิการ สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก กล่าวว่า "บรรณาธิการมีอำนาจตัดสินใจ คัดเลือกหนังสือแต่ละเล่มได้ ตามแนวนโยบายของสำนักพิมพ์"

สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายหนังสือ กับสำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์ จัดจำหน่ายหนังสือ และมีโรงพิมพ์ จะพิจารณา กลั่นกรอง ตัดสินใจ คัดเลือกต้นฉบับ โดยคณะบรรณาธิการ หรือคณะกรรมการ สำนักพิมพ์

วินัย ชาตินันต์ ผู้จัดการทั่วไป บริษัท เคสดีไทย จำกัด ได้อธิบายถึงการคัดเลือกต้นฉบับว่า "เมื่อบรรณาธิการอ่านเห็นว่าดีก็จะให้ผู้จัดการดูอีกที โอ.เค. เรื่องนี้ตรงกับแนวทางของสำนักพิมพ์สยาม

เพราะเป็นแนวเกี่ยวกับพุทธศาสนา ที่นี้จะดูเนื้อหาสาระ ผู้เขียนเป็นคนที่ยังจำในแวดวงว่าใช้ได้ ส่วนตัวผมก็โอ.เค.ได้เลย ขณะเดียวกันก็มีกรรมการ เราต้องไปเสนอเขาอีกทีหนึ่ง ผมก็จะส่งผ่านไป เพราะว่าดูเรื่องต้นทุนการผลิตแล้วอาจจะไม่น้อยอย่างที่คิด เราต้องบอกเขาว่ามันดีอย่างไร เอาเรื่องย่อๆจากบรรณาธิการนี้แหละไปเล่าให้เขาฟัง ถ้ากรรมการเห็นด้วยก็โอ.เค.จัดพิมพ์เลย บรรณาธิการก็รับไปดูแลทั้งเล่ม"

อภิญา เวชชัย อธิบายถึงการพิจารณา คัดเลือกต้นฉบับว่า "โดยทั่วไปจะเป็นกลุ่มบรรณาธิการ เพราะว่าจะมีบรรณาธิการที่เป็นเหมือนกับหัวหน้ากองบ.ก. ในการที่จะรับผิดชอบรับนโยบายจากส่วนกลาง จากพี่ๆไปอ่านเบื้องต้น จะมีพี่ที่ถือเป็นกลุ่มบรรณาธิการบริหารเข้ามาดู ถ้ายังไม่ sure ก็ส่งผ่าน อีกคนหนึ่งช่วย comment ดูซิว่าเป็นอย่างไร คือมีกลุ่มบรรณาธิการ บรรณาธิการบริหาร และบรรณาธิการที่รับผิดชอบเฉพาะเนื้อหาช่วยกันดู"

จิตติ หนูสุข บรรณาธิการบริหาร สำนักพิมพ์ดอกหญ้า กล่าวว่า "ต้นฉบับที่เข้ามาสำนักพิมพ์กองบรรณาธิการจะช่วยกันดู พยายามแบ่งแนวกันว่าคนนี้ดูแนวนี้ คนนี้ก็ดูแนวนี้ แต่บางที่อาจเหลื่อมล้ำกันได้ กองบรรณาธิการทั่วไปของที่นี่มีอยู่ 6 คน อีกทีมหนึ่งคือส่วนอนุรักษ์วรรณกรรมเก่าและหายากอีก 4 คน บรรณาธิการเล่มจะดูว่าต้องขัดเกลาใหม่ มีอะไรที่ต้องแก้ไขเรื่องข้อมูล หรืออาจจะปรึกษาผู้เขียน"

สรกล อุดุลยานนท์ กล่าวถึงการพิจารณา คัดเลือกต้นฉบับของสำนักพิมพ์มติชนว่า "การตัดสินใจคัดเลือกต้นฉบับส่วนใหญ่เป็นของที่ประชุม ของผมอาจมีบางกรณี คือบางเล่มที่เป็นเรื่องธุรกิจ เนื่องจากผมมาจากประชาชาติธุรกิจ ผมจะรู้เรื่องธุรกิจมากกว่ากองบ.ก. ผมอาจจะบอกว่าเรื่องนี้ทำ เช่น ตอนนี้มีต้นฉบับ 7 ELEVEN ของเมืองไทยที่ขยายได้เร็วมาก ผมก็คุยกับน้องๆที่ประชาชาติว่าน่าทำ วางแนวให้เขาก็ไปเจาะเรื่อง ลงในประชาชาติก่อนแล้วก็เตรียมตัวพิมพ์รวมเล่ม อย่างนี้คือผมตัดสินใจได้เลย... บางเรื่องถ้าเป็นต้นฉบับจากข้างนอก ผู้ช่วยบรรณาธิการจะเป็นคนอ่านแล้วเสนอเข้าที่ประชุมว่าจะพิมพ์หรือไม่ พิมพ์จำนวนเท่าไร ที่ประชุมมีผม(ผู้จัดการสำนักพิมพ์) มีผู้ช่วย มีบรรณาธิการ และผู้ช่วยบรรณาธิการอีก 4 คน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน"

อาจกล่าวได้ว่า สำนักพิมพ์ที่มีขนาดเล็ก จะพิจารณาคัดเลือกต้นฉบับโดยบรรณาธิการสำนักพิมพ์ ส่วนสำนักพิมพ์ที่มีขนาดใหญ่กว่า จะพิจารณาคัดเลือกต้นฉบับโดยคณะบรรณาธิการ หรือคณะกรรมการสำนักพิมพ์

เกณฑ์การพิจารณา คัดเลือกต้นฉบับ พบว่า สำนักพิมพ์ที่มีขอบข่ายการดำเนินงานแตกต่างกัน ทั้ง 6 แห่ง มีเกณฑ์ที่ไม่แตกต่างกัน โดยจะให้ความสำคัญกับนโยบายและแนวทางของสำนักพิมพ์เป็น

อันดับแรก รองลงมาต้นฉบับมีเนื้อหา สาระ ให้ประโยชน์กับผู้อ่าน ภาษาและการใช้ภาษาดี และนักเขียน นักแปลเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่เขียน นอกจากนี้ยังพบว่าสำนักพิมพ์ที่มีขอบข่าย การดำเนินงานต่างกันจะให้ความสนใจทางด้านการตลาดต่างกัน คือ สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์หนังสือเพียง อย่างเดียว จะให้ความสำคัญด้านการตลาดน้อยกว่า

มกฏ อรรถดี กล่าวว่า "เราดูของเราว่า หนังสือแต่ละเล่มที่ออกไปควรจะมีประโยชน์สำหรับผู้อ่าน ด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน เราไม่คำนึงว่าขณะนี้ตลาดกำลังบูมเรื่องอะไร... วัตถุประสงค์ของเราคือผลิต หนังสือ ในแนวที่คิดว่าจะเกิดประโยชน์กับเด็ก โดยเฉพาะเด็กและวัยรุ่น ไม่ต้องการผลิตหนังสือขายดีแบบ best seller"

ทศสิริ พูลนวล อธิบายว่า "นโยบายการทำงานและเป้าหมายของสำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก อาจจะ แตกต่างจากสำนักพิมพ์ที่ทำในเชิงธุรกิจเต็มตัวตรงที่ว่า เราเองยืนอยู่บนพื้นฐานธุรกิจเหมือนกันคือต้องไม่ขาดทุน แต่เนื่องจากว่าเราไม่ได้ทำการค้ากำไรเต็มตัว เราจะดูเรื่องของ การนำเสนอเนื้อหาสู่สังคมควบคู่ไปกับการทำ ธุรกิจด้วย เพราะฉะนั้นตรงนี้เราก็ไม่ได้เอาการตลาดเป็นตัวนำมากำหนดเนื้อหาของสิ่งที่เราจะนำเสนอ เรามีนโยบายที่ชัดเจนอยู่แล้ว จำเป็นที่จะต้องเดินไปตามนโยบายนั้น ผลกระทบภายนอกต่อการตัดสินใจ มีน้อยมาก"

สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์ และจัดจำหน่ายหนังสือเล่ม กับสำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์ จัดจำหน่ายหนังสือ และมีโรงพิมพ์ จะให้ความสำคัญกับนโยบายด้านการตลาดและการขายมากกว่า

อภิญา เวชชัย ได้อธิบายถึงบทบาทของฝ่ายการตลาดของบริษัท ที่มีส่วนในกระบวนการ คัดเลือกตีพิมพ์หนังสือว่า "การวาง layout ของเรา เราจะไม่ทำแบบแยกส่วน คือหนังสือเล่มหนึ่งมันต้องผ่าน กระบวนการคิดร่วมกัน ไม่ใช่ฝ่ายศิลป์คิดคนเดียวล้วนๆ หรือกองบ.ก.คิดล้วนๆ เราได้ใช้วิธีเอาฝ่ายตลาด เข้ามาคิดด้วย จะร่วมออกความคิดเห็นตั้งแต่แรก (ฝ่าย)ตลาดจะบอกได้ว่าผู้บริโภคจะพอใจเรื่องแบบไหน"

วินัย ชาตอินันต์ กล่าวว่า "เมื่อบรรณาธิการได้รับต้นฉบับที่น่าสนใจ จะปรึกษามุม ทั้งเป็นผู้ดู การตลาดและช่วยสำนักพิมพ์เคล็ดไทยด้วย ว่าเรื่องนี้พอจะไหวไหม ในแง่การตลาด ยอดพิมพ์เท่าไร ราคาเท่าไร เนื้อหารูปเล่มจะออกมาอย่างไร มันต้องปรึกษาด้วยกัน คือเอาความเห็นต่างๆมารวมกัน รวมทั้งความคิดเห็นของคณะกรรมการด้วยว่า เล่มนี้ลงทุนไหว ก็โอ.เค.ลงทุน"

จิตติ หนูสุข อธิบายถึงบทบาทของฝ่ายการตลาดต่อการมีส่วนร่วมวางแผนนโยบายคัดเลือกต้นฉบับว่า "ต้นปีเราจะกำหนดกันว่าจะทำแนวนี้เท่าไร อย่างไร จะทำออกมาในช่วงไหน แต่ว่าอาจจะมีการปรับเปลี่ยนไปแล้วแต่สถานการณ์และความคล่องตัวต่างๆ คุณกันหลายส่วน หลายครั้ง ทั้งกองบรรณาธิการ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายการตลาด" และ "ฝ่ายการตลาดจะให้ข้อมูลว่าหนังสือแนวนี้ อย่างไรไปได้ดีไหม แนวนี้ขาดไหม น่าทำหรือไม่ เราพร้อมจะทำหรือยัง จะให้คำปรึกษา หากฝ่ายบรรณาธิการเห็นพ้องด้วย และพร้อมที่จะทำ"

สรกล อุดลยานนท์ กล่าวว่า "กองบ.ก.จะมีตัวเลขสถิติข้อมูลว่าเล่มไหนขายได้ เล่มไหนขายไม่ได้ เราจะดูในแง่ตลาด ยอดหนังสือขายดีของ(สำนักพิมพ์)ดอกหญ้า ของสำนักพิมพ์อะไรต่างๆเป็นอย่างไร แล้วเราจะเริ่มจับแนว ข้อมูลทั้งหมดจะมาประมวลกันเป็นข้อมูลเชิงตลาด ฝ่ายขายจะเป็นผู้เสนอข้อมูลมาให้เรา อาจมีบางเล่มที่ออกไปแล้วฝ่ายขายจะดึงๆมา เราก็รับฟัง"

จากข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สำนักพิมพ์ที่มีขนาดเล็กจะให้ความสนใจด้านการตลาดและการขายน้อยกว่าสำนักพิมพ์ที่มีขนาดใหญ่

การบรรณาธิการ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า สำนักพิมพ์ที่มีขอบข่ายการดำเนินงานต่างกันทั้ง 6 แห่ง จะมีขั้นตอนการบรรณาธิการไม่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่เมื่อต้นฉบับผ่านการพิจารณาแล้ว บรรณาธิการจะเป็นผู้ตรวจอ่าน โดยพิจารณาภาพรวมของต้นฉบับ ชัดเกลา แก้ไขให้เหมาะสม อาจจะปรึกษากับนักเขียนนักแปล ในกรณีที่มีข้อสงสัย จากนั้นจึงส่งต่อให้ผู้พิสูจน์อักษร ทำหน้าที่ตรวจการใช้ภาษา วรรคตอน สะกดการันต์ ให้ถูกต้องตามหลักภาษา แล้วจึงส่งเข้าสู่ขั้นตอนการผลิตต่อไป สำนักพิมพ์ทั้ง 6 แห่ง จะมีผู้รับผิดชอบในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

สำนักพิมพ์ผีเสื้อ บรรณาธิการจะเป็นผู้บรรณาธิการต้นฉบับ โดยมีบรรณาธิการภาษาดูแลด้านการใช้ภาษาและการถ่ายทอด จากนั้นจึงเป็นหน้าที่ของฝ่ายพิสูจน์อักษร ผู้แปลจะมีส่วนร่วมในการพิสูจน์อักษรด้วย

สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก มีคณะกรรมการตรวจภาษาเรื่องแปล ในกรณีที่เป็นนักแปลใหม่ เพื่อชดเชยภาษาที่ส่งต่อไปยังบรรณาธิการ หากเป็นนักเขียนที่เคยมีผลงานมาก่อน ก็จะผ่านขั้นตอน

การตรวจภาษา เมื่อผ่านขั้นตอนบรรณาธิการแล้ว จึงส่งต่อไปยังฝ่ายพิสูจน์อักษร ผู้แปลจะมีส่วนร่วมในการพิสูจน์อักษรด้วย

บริษัท แพลน พับลิชซิง จำกัด บรรณาธิการสำนักพิมพ์จะเป็นผู้ทำหน้าที่บรรณาธิการ โดยมีบรรณาธิการบริหารกลั่นกรอง นักเขียน นักแปล จะมีโอกาสเข้าร่วมในขั้นตอนนี้ เมื่อผ่านการบรรณาธิการแล้ว จะเป็นหน้าที่ของฝ่ายพิสูจน์อักษร

บริษัท เคล็ดไทย จำกัด บรรณาธิการสำนักพิมพ์จะเป็นผู้ทำหน้าที่บรรณาธิการ โดยชัดเจนในตัวในต้นฉบับ อาจปรึกษากับนักเขียน นักแปล เมื่อมีความไม่ชัดเจน แล้วจึงส่งฝ่ายพิสูจน์อักษร โดยบรรณาธิการจะตรวจดูในรูปสุดท้ายก่อนเข้าสู่กระบวนการพิมพ์

สำนักพิมพ์ดอกหญ้า บรรณาธิการสำนักพิมพ์จะแบ่งความรับผิดชอบ เป็นบรรณาธิการเล่มหรือบรรณาธิการชุด แบ่งความรับผิดชอบการบรรณาธิการหนังสือแต่ละเล่ม บางกรณีจะระดมความคิดเห็นกัน เมื่อผ่านขั้นตอนบรรณาธิการแล้ว จะส่งเรียงพิมพ์ จัดหน้า แล้วให้ฝ่ายพิสูจน์อักษรตรวจแก้

สำนักพิมพ์มิตินัน บรรณาธิการและผู้ช่วยบรรณาธิการ จะเป็นผู้ทำหน้าที่บรรณาธิการ แล้วจึงส่งต่อฝ่ายพิสูจน์อักษร โดยทั่วไปนักเขียน นักแปล มักจะมอบความไว้วางใจสำนักพิมพ์ มักจะไม่เข้ามามีส่วนร่วมหลังส่งต้นฉบับ

การจัดการลิขสิทธิ์

ต้นฉบับหนังสือภาษาต่างประเทศ พบว่า สำนักพิมพ์ที่มีขอบข่ายการดำเนินงานแตกต่างกันทั้ง 6 แห่ง จะเสียค่าลิขสิทธิ์ในอัตราระหว่าง 5% ถึง 10% ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ และมีระยะเวลาถือครองลิขสิทธิ์ตั้งแต่ 2 ปี ถึง 5 ปี โดยเฉลี่ยแล้วไม่แตกต่างกันทั้ง 6 แห่ง และจะจ่ายค่าลิขสิทธิ์แก่ผู้แปล อัตราดังแต่ 5% ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 10% ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ ไม่แตกต่างกันทั้ง 6 แห่ง นอกจากนี้พบว่า สำนักพิมพ์ทั้ง 6 แห่ง จะจ่ายลิขสิทธิ์หนังสือเขียนทุกประเภทแก่นักเขียนในอัตรา 10% ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ เท่ากันทั้ง 6 แห่ง และยังพบอีกว่าสำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายหนังสือเล่ม จะมีเกณฑ์การจ่ายลิขสิทธิ์แตกต่างกันออกไป ดังนี้

บริษัท แพลน พับลิชซิง จำกัด จะใช้ระบบลิขสิทธิ์เหมา คือซื้อครั้งเดียวแต่ให้อัตราที่สูงกว่าเกณฑ์ปกติ ดังที่ อภิญา เวชชัย กล่าวไว้ว่า "บางอย่างเราไม่แน่ใจว่าหนังสือไปได้ดีหรือเปล่า ก็อาจ

กำหนดเป็นลิขสิทธิ์ที่เหมาก็มี หมายถึงว่ากำหนดไป 15% ครั้งเดียวเลย คือตั้งราคาให้สูงกว่าการพิมพ์รายครั้ง ส่วนใหญ่เราจะทำกับหนังสือที่เราไม่แน่ใจว่าจะไปได้ดีทางการตลาดหรือเปล่า ทางสำนักพิมพ์ก็เสี่ยงเหมือนกัน คือถ้าหนังสือขายได้ครั้งเดียวและไม่ดีด้วย เราก็ต้องยอมรับตรงนี้ แต่ถ้าขายได้ดี เราก็พิมพ์ครั้งที่ 2 ที่ 3 ไม่ต้องจ่ายค่าลิขสิทธิ์อีก"

บริษัท เคล็ดไทย จำกัด จะมีเกณฑ์การคิดลิขสิทธิ์ที่ต่างออกไปจากเกณฑ์ปกติทั่วไปในบางครั้ง ดังที่ วินัย ชาตอินันต์ กล่าว "ก่อนหน้านี้หนังสือที่พิมพ์เกินหมื่นเล่มเราให้เพิ่มอีก 2% คือพิมพ์ 3 ครั้ง ครั้งละ 3,000 เล่ม คิด 10% พอพิมพ์ครั้งที่ 4 3,000 เล่ม เราให้เลย 12% เพิ่มให้อีก 2% ขึ้นอยู่กับจำนวนพิมพ์" และ "ถ้าเป็นงานแปลเราอาจจะให้ 10% ของจำนวนหนึ่งพันเล่ม สมมติว่าพิมพ์ 2,000 เล่ม ก็ให้ 10% ของ 1,000 เล่มก่อน 7 เดือนไปแล้วดูยอดขาย ถ้าเกิน 1,000 เล่มก็จ่ายให้อีก อันนี้เกี่ยวเนื่องกับองค์ประกอบของหนังสือ คือดูแล้วหนังสืออาจจะช้าหรือใช้เวลานาน คงต้องขอผู้เขียนหรือทายาท หลังจากที่ขายได้เกินพันเล่มแล้ว เราก็จ่ายเรื่อยๆจนกระทั่งหมด"

จากข้างต้น สำนักพิมพ์ที่มีขนาดแตกต่างกันทั้ง 6 แห่ง จะมีที่มาของต้นฉบับไม่แตกต่างกัน สำนักพิมพ์ขนาดเล็กจะตัดสินใจคัดเลือกต้นฉบับโดยตัวบุคคล ได้แก่ บรรณาธิการสำนักพิมพ์ ส่วนสำนักพิมพ์ขนาดกลางและขนาดใหญ่ จะพิจารณาตัดสินใจโดยคณะบุคคล ได้แก่ คณะบรรณาธิการ หรือคณะกรรมการ และพบอีกว่าสำนักพิมพ์ขนาดเล็ก จะให้ความสำคัญด้านการตลาดน้อยกว่า สำนักพิมพ์ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ส่วนการบรรณาธิกรณต้นฉบับนั้น พบว่าไม่แตกต่างกันทั้ง 6 แห่ง การจัดการลิขสิทธิ์ต้นฉบับแปล จะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ จะเสียค่าลิขสิทธิ์แก่ต้นฉบับภาษาต่างประเทศ อัตราระหว่าง 5% - 10% ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ โดยมีระยะเวลาถือครองลิขสิทธิ์ ประมาณ 2 - 5 ปี และจ่ายค่าลิขสิทธิ์แก่ผู้แปล อัตราระหว่าง 5% - 10% ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์ สำหรับหนังสือเขียนพบว่า เหมือนกันทุกแห่ง คือ จ่ายลิขสิทธิ์แก่นักเขียน อัตรา 10% ของราคาปกคูณจำนวนพิมพ์